

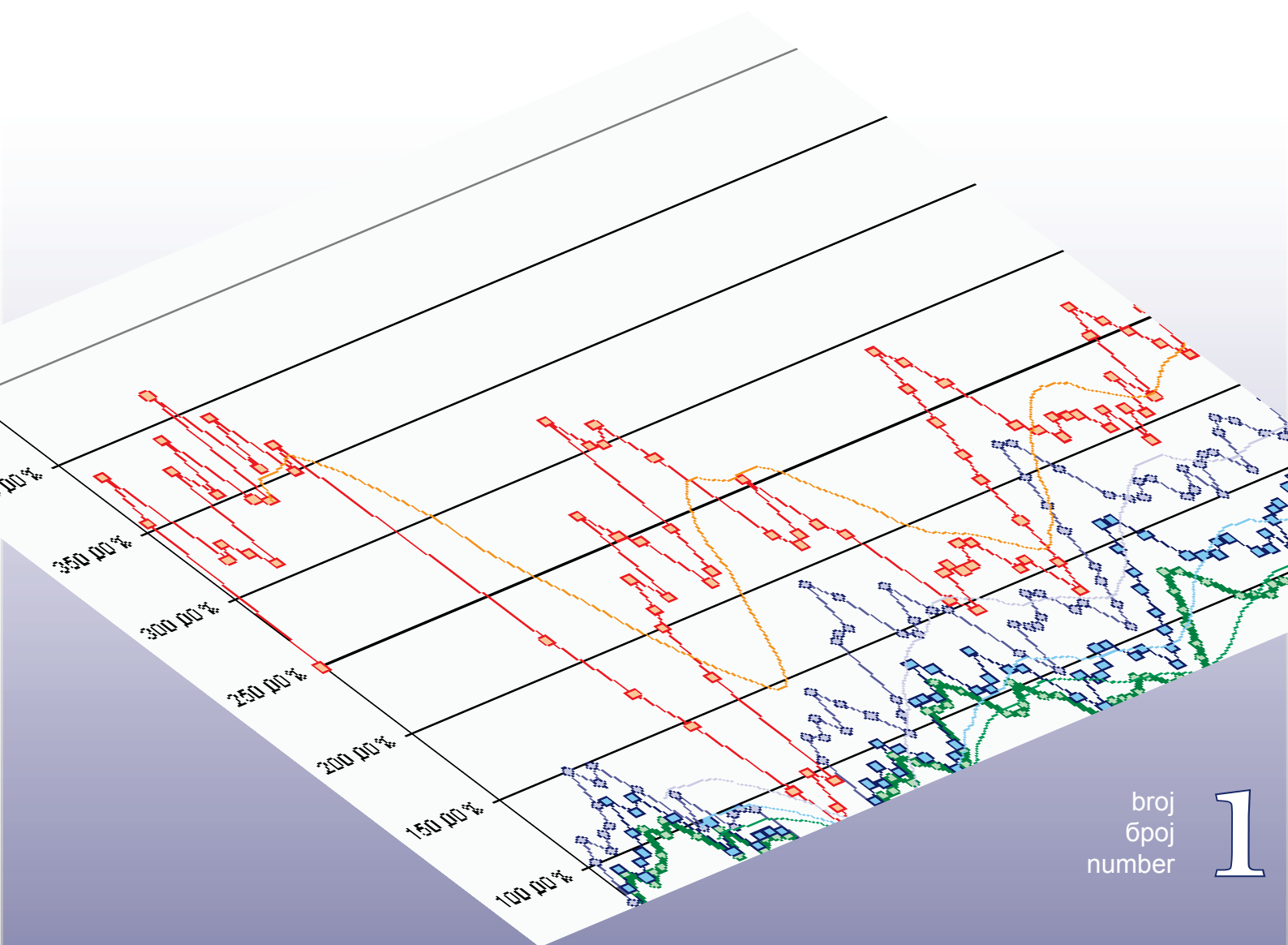
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за индиректно
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

1

• August 2005 • Kolovoz 2005 • Август 2005 • August 2005 •

Uz prvi broj...

Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje započelo je sa radom 1.5.2005.g. Odjeljenje je osnovano s ciljem pružanja tehničke podrške Upravnom odboru UIO i fiskalnim vlastima BiH u procesu ostvarivanja fiskalne održivosti svih nivoa uprave i makroekonomske stabilnosti države u cjelini.

U cilju praćenja izvršenja plana prihoda, rashoda i budžeta svih nivoa uprave (države, entiteta, kantona, općina i fondova) Odjeljenje, u saradnji sa ministarstvima finansija BiH i entiteta, Centralnom bankom i ostalim relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama i agencijama, radi na prikupljanju i analizi podataka o konsolidovanim prihodima i rashodima svih nivoa uprave. Odjeljenje radi i na pripremi i izradi: makroekonomskih i fiskalnih projekcija prihoda i budžeta, prijedloga konsolidovane fiskalne bilanse za sve nivoe u zemlji, prijedloga načina raspodjele ciljane konsolidovane bilanse između nivoa uprave, analizama prihoda, rashoda, vanjskog duga, investicija vlade i zaduživanja, analiza makroekonomskih efekata uvođenja poreza na dodanu vrijednost, davanje prijedloga za redefinisane porezne politike u sferi indirektnih poreza i dr.

U razdoblju pred nama glavni zadatak Odjeljenja biće uspostava sistema izvještavanja svih nivoa uprave. U tom smislu Odjeljenje intenzivno radi na uspostavi izvještavanja preko Interneta putem vlastite web stranice o čemu će sve izvještajne jedinice u državi biti blagovremeno informisane.

Od septembra 2005. godine OMA će preuzeti odgovornost za objavljivanje mjesečnih fiskalnih podataka počevši sa državnim i entitetskim nivoom, što će se od sljedeće godine proširiti na cijeli javni sektor uključujući općine i javne fondove.

Bilten će izlaziti mjesečno u elektronskom obliku i biće dostupan na svim jezicima naroda Bosne i Hercegovine i na engleskom jeziku. Do otvaranja vlastite web strane dodatne informacije o Odjeljenju i aktivnostima možete dobiti na web adresi <http://www.oma.uino.gov.ba>

Dobrodošli!

mr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja - supervizor

Aktuelno!

Uspostava Nacionalnog fiskalnog vijeća BiH

Dana 14.5.2005.g. u Sarajevu je održan prvi sastanak Nacionalnog fiskalnog vijeća BiH. Nacionalno fiskalno vijeće čine predsjedavajući Vijeća ministara BiH, premijeri entiteta, ministri finansija BiH i entiteta, te guverner Centralne banke BiH i predsjedavajući UO UIO.

Naredni sastanci NFV održani su tokom posjete delegacije MMF-a Bosni i Hercegovini na kojima se razgovaralo o izradi nacrtu Zakona o NFV, uspostavi i funkcionisanju NFV, odnosima sa Upravnim odborom UIO i položaju i zadacima Odjeljenja za makroekonomsku analizu.

Uspostava NFV i donošenje relevantnog pravnog okvira za njegovo efikasno funkcionisanje su bitni uslovi za potpisivanje novog stand-by aranžmana sa MMF-om.

Tema ovog broja: Makroekonomski efekti PDV-a

piše: Ognjen Đukić, makroekonomista u Odjeljenju

Neophodnost - Sve zemlje članice Evropske unije, uključujući i nove članice koje su se pridružile EU u 2004. godini, sadrže PDV kao sastavni dio svojih poreznih sistema. Stoga, uvođenje PDV-a za Bosnu i Hercegovinu predstavlja neophodan korak u ostvarivanju kompatibilnosti našeg poreznog sistema sa evropskim. Reforma poreznog sistema BiH je identifikovana kao jedna od šesnaest prioriternih reformi u Studiji izvodljivosti Evropske komisije.

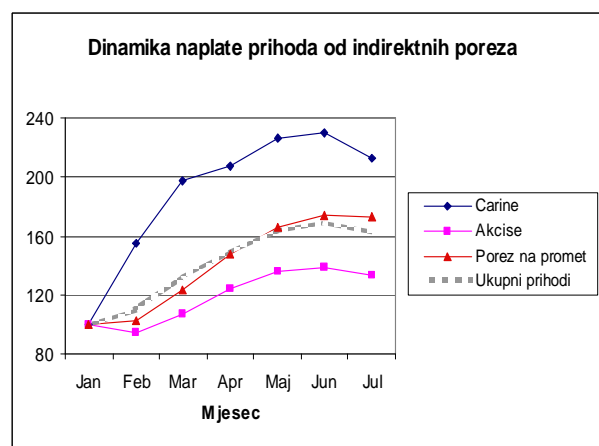
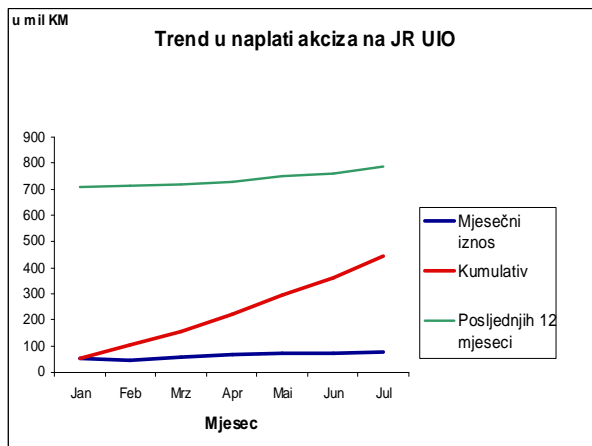
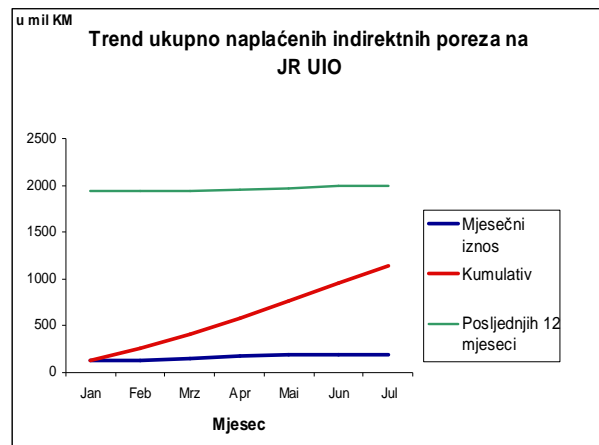
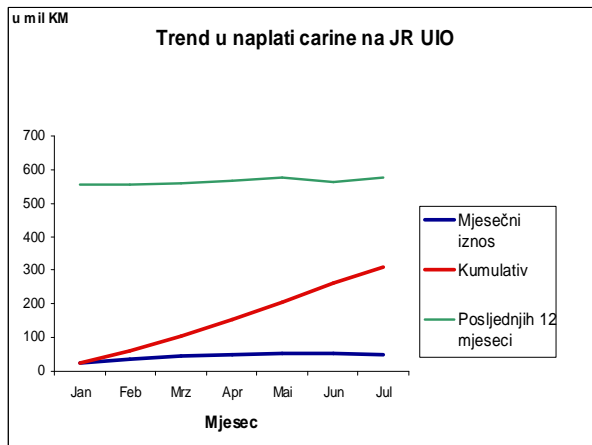
Efikasnost - PDV sistem predstavlja efikasan mehanizam naplate poreza na krajnju potrošnju. To potvrđuju pozitivni rezultati uvođenja ovog poreza u velikom broju evropskih zemalja, uključujući i naše susjede Hrvatsku i Srbiju i Crnu Goru, koji su zabilježili značajan porast prihoda od indirektnih poreza nakon uvođenja PDV-a. Jedna od osnovnih prednosti u efikasnosti PDV-a u odnosu na porez na promet proizvoda i usluga je u tome što PDV stimulise tzv. međusobnu kontrolu između poreznih obveznika. Naime, uvođenjem PDV-a za svakog obveznika postaje veoma bitno da li su njegovi dobavljači i sami registrovani kao PDV obveznici kao i da li su računi koje on od tih dobavljača dobije suštinski ispravni. Na ovaj način država prebacuje značajan dio tereta kontrole na same porezne obveznike. Nedostatak dosadašnjeg poreza na promet proizvoda i usluga je u tome što se naplata poreza vrši u jednoj transakciji (u posljednjoj transakciji prema krajnjem potrošaču osim za akcizne proizvode) i time nudi veliki podsticaj neloyalnim poreznim obveznicima da prodajom robe i usluga na crnom tržištu utaje čitav iznos pripadajućeg poreza. Efikasnost PDV-a se ogleda i u njegovoj sveobuhvatnosti (široka poreska osnovica) zbog čega se preporučuje porezno oslobađanje minimalnog broja djelatnosti.

Uticaj na investicije - Kada se razmatra uticaj PDV-a na nivo investicija u Bosni i Hercegovini može se reći da PDV ima stimulantavan uticaj. Posmatrano u cjelosti, porezno oslobađanje investicija u sistemu PDV-a je potpunije nego što je to slučaj kod poreza na promet proizvoda i usluga kako što se tiče obuhvatnosti investicija oslobođenih od poreza tako i što se tiče efekta kaskadnog prenosa poreza. Kaskadni efekat podrazumijeva prenos poreza na promet kroz cijenu u iduću fazu prometa. Na primjer, nabavka određene mašine može biti oslobođena od poreza na promet ali je u cijenu te mašine uključen porez na promet plaćen od strane dobavljača za nabavke neophodne za izradu te mašine. U tom smislu porez na promet poskupljuje investiciona ulaganja dok sistem PDV-a pruža mogućnost povrata kompletnog PDV-a iz investicionih ulaganja.

Uticaj na izvoz - Slično kao kod uticaja PDV-a na investicije, ovaj porez djeluje stimulantivo i na izvoz. Nakon uvođenja PDV-a, BiH proizvodi će postati konkurentniji na svjetskim tržištima. Ovakav uticaj proizlazi iz poboljšanja cjenovne konkurentnosti izvoznih proizvoda u sistemu PDV-a. Zakon o PDV-u predviđa oporezivanje nultom stopom, tj. na izvoz se ne plaća PDV dok u isto vrijeme izvoznik zadržava pravo povrata kompletnog ulaznog poreza. Na taj način se izvozni proizvod u potpunosti oslobađa poreza (za razliku od poreza na promet koji se kroz nabavne cijene sirovina i usluga kaskadnim efektom ugrađuje u cijenu izvoznog proizvoda). Ovaj princip oslobađanje izvoza od PDV-a je u potpunosti u skladu sa Šestom direktivom o PDV-u. Takođe je važno napomenuti da će stupanjem PDV-a na snagu i domaći proizvodi postati konkurentniji u odnosu na uvozne proizvode zbog mogućnosti da u novom sistemu svoje inpute u cijelosti rasterete poreznih opterećenja.

Analiza prikupljenih prihoda na Jedinствeni račun UIO

Od 1.1.2005.g. Uprava za indirektno oporezivanje je jedina institucija u BiH nadležna za prikupljanje indirektnih poreza: carina i carinskih pristojbi, akciza, poreza na promet akciznih roba i putarine. Prema dinamičkom planu naplate prihoda predviđeno je da će UIO u 2005. prikupiti blizu 2 mlrd KM na Jedinствeni račun (JR) od indirektnih poreza u njenoj nadležnosti. Prema dostupnim podacima trend naplate prihoda je dosta optimističan i, ukoliko se zadrži, možemo očekivati da će planirani iznos biti premašen. Na sljedećim grafikonima prikazan je trend naplate ukupnih indirektnih poreza na JR UIO, carina i akciza u razdoblju januar-juli 2005.g.

Iz rada Odjeljenja:

11.7.2005.g. – Delegacija MMF-a predvođena g. Peterom Doyle-om, šefom Misije u BiH, razgovarala je sa osobljem Odjeljenja u vezi sa funkcionisanjem Odjeljenja, s posebnim naglaskom na uspostavu sistema izvještavanja budžetskih korisnika svih nivoa uprave u BiH.

19.5.2005.g. - Na međunarodnoj konferenciji Svjetske banke i USAID-GAP projekta, održanoj u Sarajevu, prof.dr. Spahn je održao predavanje na temu „Decentralizacija i fiskalna politika u BiH“, a mr.sc. Dinka Antić, šef Odjeljenja, prezentaciju na temu „Uvođenje PDV-a u BiH“. Isti dan, u okviru Poslovnog kluba pri Ambasadi Francuske u BiH Dinka Antić je održala predavanje o uticaju uvođenja PDV-a na poslovanje francuskih kompanija sa BiH.

10.5.2005.g. - Na brainstormingu EPPU u Sarajevu predsjedavajući Upravnog odbora UIO g. Joly Dixon i prof.dr. Paul Bernd Spahn, ekspert MMF-a i savjetnik UO, diskutovali su o potrebi aktivne saradnje i podjeli poslova između Odjeljenja za makroekonomsku analizu i EPPU.

Programi edukacije: Kurs o globalnoj makroekonomiji

Prof. dr. Paul Bernd Spahn će u prostorijama Regionalnog centra UIO u Sarajevu održati seriju od 12 predavanja na temu “Globalno ekonomsko okruženje”, svakog ponedjeljka i srijede, počevši od 12.9.2005.g. u terminu od 11.00 do 13.00. Predavanja će biti na engleskom jeziku, a namijenjena su u prvom redu osoblju Odjeljenja i EPPU. Kurs se temelji na programu magistarskih studija koje organiziraju Duke Univerzitet (SAD) i Goethe Poslovna škola iz Frankfurta. Na kraju kursa sudionici će dobiti certifikat. Dodatne informacije o kursu mogu se naći na web adresi <http://www.cit.ba/PBSPAHN/radovi.htm>.

Prof. dr. Spahn je profesor Univerziteta u Frankfurtu, ekspert MMF-a i svjetski priznati stručnjak u oblasti makroekonomije i fiskalne politike. Prof. Spahn je angažiran od strane UO UIO na uspostavi Odjeljenja za makroekonomsku analizu i Nacionalnog fiskalnog vijeća BiH.